

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ПРИБОЈ

ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ
ОПШТИНЕ ПРИБОЈ И ОПШТИ
ПЛАН РЕАГОВАЊА У ВАНРЕДНИМ
СИТУАЦИЈАМА

(СТРУЧНА ОБРАДА: Борис Мрдовић, правник)

Прибој, март 2011. године

САДРЖАЈ
ПРОЦЕНЕ УГРОЖЕНОСТИ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ И ОПШТЕГ ПЛАНА
РЕАГОВАЊА У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

1. УВОДНИ ДЕО

- 1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ
- 1.2. СТАНОВНИШТВО
- 1.3. МАТЕРИЈАЛНА И КУЛТУРНА ДОБРА И ЖИВОТНА СРЕДИНА
- 1.4. САОБРАЋАЈНО-ТХНОЛОШКА ИНФРАСТРУКТУРА

2. ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ПО ВРСТАМА ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

- 2.1. РИЗИЦИ И ВРСТЕ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА
 - 2.1.1. ЗЕМЉОТРЕСИ
 - 2.1.2. ПОПЛАВЕ
 - 2.1.3. ПОЖАРИ
 - 2.1.4. СНЕЖНЕ ПАДАВИНЕ
 - 2.1.5. ВЕТАР
 - 2.1.6. ГРАД
 - 2.1.7. КЛИЗИШТА
 - 2.1.8. ЕПИДЕМИЈЕ И ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ ЉУДИ, ЖИВОТИЊА И БИЉА
 - 2.1.9. СУША
 - 2.1.10. ВЕЋЕ САОБРАЋАЈНЕ НЕСРЕЋЕ
 - 2.1.11. ЕКСПЛОЗИЈЕ
 - 2.1.12. ОСТАЛЕ ЕЛЕМЕНТАРНЕ НАПОГОДЕ

3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

- 3.1. ЗЕМЉОТРЕСИ
- 3.2. ПОПЛАВЕ
- 3.3. ПОЖАРИ
- 3.4. СНЕЖНЕ ПАДАВИНЕ
- 3.5. ВЕТАР
- 3.6. ГРАД
- 3.7. КЛИЗИШТА
- 3.8. ЕПИДЕМИЈЕ И ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ ЉУДИ, ЖИВОТИЊА И БИЉА
- 3.9. СУША
- 3.10. ВЕЋЕ САОБРАЋАЈНЕ НЕСРЕЋЕ
- 3.11. ЕКСПЛОЗИЈЕ

4. ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

-ИЗВОД ИЗ ПРОЦЕНЕ-

ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ И ОПШТИ ПЛАН РЕАГОВАЊА У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА

1. УВОДНИ ДЕО

1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ОПШТИНЕ ПРИБОЈ

Општина Прибој се налази у Југозападној Србији, у долини реке Лим. Територија општине Прибој регионално-географски припада Старовлашком делу Србије. Административно, општина Прибој се налази у Златиборском округу. Граничи се са Босном и Херцеговином, односно Републиком Српском (општине Рудо и Чајниче), Црном Гором, општина Пљевља), док се у Србији граничи са општинама Пријеполје, Нова Варош и Чајетина. Прибој припада области доњег Полимља. Смештен је у левкастом проширењу лимске котлине, које окружују планине Побујеник и Црни Врх. Град се наслања на обале Лима са обе стране у дужини од око 5 км.

Општина Прибој лежи на надморској висини 385 м. Површина општине износи 552 м². Што чини 9% укупне површине Округа. Општина Прибој има изразито планински карактер рељефа. Старовлашке плањине Динарске планинске области пресецају долине река Лим, Увац и др.

У рељефу се издвајају три основна облика:

- Речне долине Лима и Увца (400-500 м надморске висине);
- Висоравни (900-1.400 м надморске висине);
- Планине до 1.500 м надморске висине;

Долина Лима се пружа правцем Југ – Север и она чини главну карактеристику рељефа. Котлина је густо насељена и у њој живи око 70% становништва општине.

Долина Увца је паралелна са Полимљем. Део ове долине који припада општини Прибој веома је узак, стрмих страна и нема готово никакву комуникацијску улогу.

Планине које се налазе на левој обали Лима су:

- Јаворје са врхом Обер (1.486 м);
- Побујеник са врхом Борак (1.423 м);
- Бић највиши врх Голи врх (1.386 м);
- Планина Црни врх се налази са десне стране Лима. Има надморску висину од 1.188 м.

Главни водени ток Североисточне Црне Горе и Југозападне Србије је река Лим са својим притокама. Река Увац је највећа притока Лима. Највећи део воде Лима и Увца је алогеног порекла и на територији општине Прибој нема ниједне њихове веће притоке. Од акумулација на територији општине Прибој постоји хидро-акумулација "Потпећ", запремине 44 км³. Инсталирани проток воде је 165 м²/1/сек.

Површинске воде

Притоке Лима на овом простору претежно имају бујични карактер. Осим Увца, мање десне притоке Лима су:

- Кратовска река;
- Поток Мијаиловац;
- Поток Јармовац;
- Годин поток
- Рабреновачки поток.

Лева притока Лима је Поблаћница са Љутином (Љутина настаје од Баботине и Сутјеске).

Подземне воде

У земљи испод Прибојске бање и њене широке околине, лежи велика природна акумулација чисте хладне воде (Муртеничко језеро). Такође, испод те акумулације на преко 900 км² лежи језеро топле воде, температуре око 60 степени. Термални центар је смештен на самом изворишту, који снагом 78,45 л/с извире а температура воде је 36,6 степени.

Климатске одлике

Територију општине Прибој карактеришу три облика климе и то:

- жупска – 440-700 м надморске висине
- умерено континентална 700-1.300 м надморске висине
- планинска преко 1.300 м надморске висине

Овако изразит климатски диверзитет је последица велике разчлањености рељефа и регионалних ветрова. Средња годишња температура у Прибоју је 9,3 степена, а на висоравнима око 7,6 степени. Негативнње средње месечне температуре Лима су констатоване само у јануару - 0,3 степена и фебруару – 0,7 степени. Средња годишња температура за период 1963-1995 година износи 6,9 степени. Апсолутна максимална темепература за исти период је 33,7 степени, док је апсолутно минимална - 27 степени.

1.2. СТАНОВНИШТВО

По попису становништва из 2002. године општина Прибој је имала 30.377 становника. Од тог броја 19.564 је градско становништво у Прибоју (што представља око 64% становништва), док у сеоским насељеним местима је било настањено 10.813 становника (што представља око 36% становништва), од којих је највише концентрисано у Бањи 2.163 и Рачи 1.313 становника. Сеоска насеља су мала и броје мање од 700 становника а највећа међу њима су Милијеш 644, Добриловићи 490, Касидоли 455, Црнузи 445 и Хер Голеша 430 становника.

Демографски посматрано за општину Прибој се може закључити да има негативан тренд у броју становника за 18% у односу на број из пописа пре 2002.године. Овај податак показује општи тренд смањења популације на територији ове општине, што је резултат стагнације привреде и друштвеног развоја у последњих 15 година. Етнички састав становништва чине Срби-22.523, Бошњаци – 5.567, Муслимани 1.427 и остали.

(Становништво према полу по месним заједницама по попису из 2002. године. (Републички завод за статистику), у прилогу.)

	Пол	Укупно
Прибој	свега	30,377
	мушко	15,062
	женско	15,315
	свега	21,338
градско	мушко	10,582
	женско	10,756
остало	свега	9,039
	мушко	4,480
	женско	4,559
	свега	2,163
Бања	мушко	1,083
	женско	1,080
Бучје	свега	570
	мушко	286
	женско	284
	свега	453
Забрњица	мушко	220
	женско	233
Калафати	свега	273
	мушко	123
	женско	150
	свега	736
Крајчиновићи	мушко	353
	женско	383
Кратово	свега	761
	мушко	378
	женско	383
	свега	261
Мажићи	мушко	125
	женско	136
Нови Прибој	свега	15,940
	мушко	7,893
	женско	8,047
	свега	204
Прибојска Голеша	мушко	109
	женско	95
Рача	свега	1,313
	мушко	660
	женско	653
	свега	1,319
Саставци	мушко	643
	женско	676
Сјеверин	свега	805
	мушко	409
	женско	396
	свега	5,398
Стари Град	мушко	2,689
	женско	2,709
Стрмац	свега	181
	мушко	91
	женско	90

1.3. МАТЕРИЈАЛНА И КУЛТУРНА ДОБРА И ЖИВОТНА СРЕДИНА

Шуме

Територија општине Прибој је релативно богата шумама које су неравномерно нераспоређене . Под шумама је 2/3 територије општине. У шумском саставу 2/3 су листопадне а ¼ четинарске шуме. У саставу листопадних шума доминирају сладун, цер, китњак. Мезофилније врсте су граб, буква и јавор. Од четинарских врста - црни бор, бели бор, јела и смрча.

У државном власништву се налази 23.557 ха. Док је 13.851 ха у индивидуалном власништву. Дакле шумска структура је 76% лишћари а 24% четинари.

Руде

Од налазишта руда у општини Прибој је најпознатије налазиште бакра на Јармовцу али су количине руде мале и врше се само археолошка ископавања.

Минерали

Стене на територији општине Прибој по својој геолошкој старости припадају различитим формацијама. Највише су заступљене серије дијабаз -рожњачке формације серпентини, палеозојски шкриљци. Понегде се срећу и магматске стене, неогени и квартарни седименти.

Привреда

Од привредних субјеката у Прибоју се издваја Фабрика аутомобила чија је основна делатност производња камиона, аутобуса, приколица, специјалних возила и агрегата а тренутно се налази у реструктурирању. Такође значајан привредни субјекат је Фабрика Полиестер Прибој која се бави производњом и прерадом полиестерских и пластичних маса.

У општини егзистира одређен број малих и средњих предузећа као и већи број радњи, а сви из области трговине, угоститељства, прерађивачке индустрије и транспорта.

Образовасње

У Прибоју постоји 6 матичних основних школа, које похађа око 2.400 ученика. Средње образовање у Прибоју одвија се кроз наставу у два школама - Гимназија и Машинско електротехничка школа.

Здравство

На територији општине Прибој функционише Дом здравља, Општа болница и Центар за рехабилитацију у Прибојској Бањи у којима је тренутно запослено око 440 медицинских и немедицинских радника. Носилац социјалне заштите у општини Прибој је Центар за социјални рад. Од 2005. године при Центру за социјални рад почела је са радом "Сигурна кућа ", која пружа могућност смештаја жртава насиља у породици са територије 4 општине - Прибој, Пријеполје, Нова Варош и Сјеница.

Култура

Значајне културне институције у општини Прибој су Дом културе, Завичајни музеј и Градска библиотека . Од најзначајнијих културних добара истичу се археолошка налазишта у доба праисторије везана за развој словенске културе, Манастир "Светог Николе" који је био центар епископије Дабар, градске и сеоске цркве, од којих је једна од најпознатијих у селу Крајчиновићи коју је саградио Мехмед Паша Соколовић, градске и сеоске џамије, посебно џамија из 1758 године, и џамија у Међуречју је једна од најстаријих у овом крају .

Спорт

У Прибоју је активно око 16 спортских клубова у којима су заступљене готово све популарне спортске дисциплине.

Најзначајнија спортска друштва су Рукометни клуб "Прибој", Фудбалски клуб "ФАП",

Кошпаркашки клуб "Прибој" и други.

Спортски центар Прибој располаже са фудбалским стадионом капацитета 10.000 помоћним теренима и објектима . Градска спортска дворана има изграђене трибине и капацитет од 2.500 места за седење.

Смештајни капацитети

Од хотелских капацитета најзначајнији су следећи: Хотел "Лим", смештајног капацитета 164 лежаја, Хотел "Бић" у процесу ликвидације смештајног капацитета 74 лежаја, Стационар у Прибојској Бањи, смештајног капацитета 105 лежајева, као и Мотел "Коран".

1.4 САОБРАЋАЈНО-ТХНОЛОШКА ИНФРАСТРУКТУРА

Општина Прибој на својој територији нема саобраћајница у категорији магистралних и ауто путева, тако да регионални путеви чине путеве највишег реда. Важно је напоменути да неразвијеност путне инфраструктуре представља велики проблем за општину Прибој. Један од највећих проблема је тај што 2/3 територије општине нема директну путну везу са остатком општине већ је у употреби путни правац који једним делом пролази кроз територију Босне и Херцеговине односно Републике Српске.

Преглед путне инфраструктуре изгледа овако:

- Регионални – Р-115 укупне дужине 71 км. Подлога асфалт, густине на 100 км²- 12,8 км.
- Локални укупне дужине 65,2 км, подлоге макадам /асфалт, густине на 100 км²- 11,8 км.
- Некатегорисани укупне дужине 500 км. Подлоге земљане/макадам, густине на 100 км²- 90,4 км.

Железнички саобраћај

Магистрални правац Београд-Бар пролази кроз општину Прибој у дужини од 25 км. Са изграђеним индустријским колосеком и три железничке станице, односно стајалишта. Овај правац представља значајан комуникациони потенцијал и делом компензује недостатак магистралних путева.

2. ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ПО ВРСТАМА ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

Ризици и претње безбедности општине Прибој могу бити војне и невојне природе. Војни ризици претње безбедности могу да се испоље у облику агресије, оружаних сукоба, оружане побуне и других спорова са употребном оружане силе. Невојни ризици и претње безбедности могу се испољавати у облику тероризма, организованог криминала, етничких напетости, националног и верског екстремизма, илегалних миграција, природних непогода, техничко технилошких несрећа и других несрећа и катастрофа.

Процењује се да у првој половини 21 века не постоји већа опасност од ратних сукоба, глобалног и регионалног карактера.

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД:

НЕВОЈНИ РИЗИЦИ	НЕВОЈНИ РИЗИЦИ	НЕВОЈНИ РИЗИЦИ	ВОЈНИ РИЗИЦИ
ПРИРОДНЕ-ЕЛЕМЕНТАРНЕ ОПАСНОСТИ	ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКЕ ОПАСНОСТИ	ТЕРОРИЗАМ И ДРУГЕ АКТИВНОСТИ	РАТНЕ ОПАСНОСТИ
<u>Литосферске</u> сеизмолошке (земљотреси, клизишта и одрони)	Хаварије у индустрији	Терористичке активности	Ратна разарања
<u>Атмосферске</u> метеоролошке (олујни ветар, град, велике кишне и снежне падавине)	Хемијски акциденти	Организовани криминал	Техничко-технолошке несреће изазване ратним дејствима
<u>Хидросферске</u> (поплаве)	Пожари	Национални и верски екстремизам	
<u>Биосферске</u> (суше, епидемије)	Саобраћајне несреће	Илегална миграција	

2.1. РИЗИЦИ И ВРСТЕ ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

Извори опасности, врсте и степен угрожености од елементарних непогода произилазе из географских, привредних и других карактеристика општине Прибој.

Елементарне непогоде које могу проузроковати веће људске жртве и материјалне штете су: земљотреси, поплаве, пожари, снежне падавине, ветар, град, одрони земљишта (клизишта), епидемије заразних болести, сточне болести, биљне болести, суша, веће саобраћајне несреће, експлозије и др.

2.1.1. ЗЕМЉОТРЕСИ

Територија општине Прибој не спада у турсно подручје. Према карти сеизмолошке регионализације за Републику Србију, општина Прибој спада у зону сеизмичког подручја мањег потреса, између 6-7 степени меркалијеве скале.

Територију општине Прибој до сада није задесио ниједан земљотрес већег интензитета. У последње време често је померање тла које је мањег интензитета. У граду као и на подручју целе општине има велики број старих, дотрајалих зграда грађених од слабог материјала и ван грађевинских стандарда, које би у евентуалном земљотресу веће величине проузроковали људске жртве и материјалну штету.

У новије време граде се грађевински објекти од тврдог материјала по највишим

стандардима и нормама, а које су отпорне на појаву могућих земљотреса.

Аутори Елабората о геотехничким истраживањима за ниво ГУП-а Прибој-Београд 1992. год. су утврдили да овај простор угрожавају земљотреси из више епицентралних подручја: Сјенице, Крупња и Рудника. Магнитуде евентуалних земљотреса крећу се из подручја: Сјенице 5,0-5,5, Крупња 6, а Рудника 6,0-6,5 степена Рихтерове скале. Инжењерско геолошке карактеристике и физичко-механичка својства површинског покривача локално могу утицати на повећање и на смањење утицаја евентуалних земљотреса за 1° степен, односно као неповољне и повољне околности .

2.1.2. ПОПЛАВЕ

На територији општине Прибој постоји могућност поплава већих размера због географских, геолошких и хидролошких карактеристика. Подручје општине Прибој и суседних општина богато је водом јер се на овом подручју налази и акумулационо језеро Потпећ са огромном количиним акумулиране воде чија квота при средњем водостају износи 435,50 м3. Поред поменуте акумулације, подручје општине Прибој угрожавају и акумулације на реци Увцу- " Кокин Брод", са квотом при средњем водостају око 850 м3, Радојинско језеро (620 м3) и Сјеничко језеро.

Осим језера подручје општине Прибој угрожавају и речице: Увац, Поблаћница, Бучевска река, Сутјеска, Кратовска река, као и низ бујичних потока.

У мирнодопском периоду сигурност брана и насеља низводно од њих била би угрожена услед земљотреса или у случају ако протицај у акумулацији Увац буде већи од 1050 м3 у секунди, а дотицај у акумулацији Колин Брод и Радојна буде већи од 1.400 м3 у секунди, у акумулацији Потпећ протицај буде већи од 860 м3 у секунди. Најнеповољнија варијанта је тотално и тренутно рушење брана на Увцу и Лиму, под условом да су акумулације пуне.

Поплавни талас у овој варијанти угрожава пет месних заједница -Нови Прибој, Стари град, Бања, Рача и Сјеверин, 10 предузећа са великим бројем запослених и свим материјалним добрима, две средње и три основне школе са преко 3.500 ученика и наставничког особља, 3730 домаћинства са преко 14.800 становника, железничку пругу у дужини од 4,5 км, градску инфраструктуру - водовод, канализација, топловод, телекомуникационе инсталације, 375 хектара обрадивих површина и велике количине намирница за људску и сточну исхрану.

Услед великих киша или отапања снега на подручју наше општине може доћи до поплава већих размера.

Општински штаб за ванредне ситуације означио је посебно угрожена подручја, објекте и установе који се налазе непосредно уз реку или мање речице које брзо надлазе или угрожавају објекте или путеве на обали.

На реци Лиму:

- Куће код Бањског чамца,
- Стаза шеталишта у Новом Прибоју и Старом граду
- Мостови
- Бараке на Луци
- Насип железничке станице код Годушког потока
- Пут према Болници
- Погони Полиестера.

На реци Увац:

- Предузеће "Седишта"

- Куће у Царевом Пољу
- Ресторан у Царевом Пољу.

На рекама Поблаћници и Љутини

- Погон пилане Шумске управе у Саставцима
- Куће у непосредној близини обеју река
- Школа у Саставцима.

На реци Сућесци:

- Пут за Стрмац
- Месни водовод Сјеверин
- Школа
- Куће у непосредној близини.

2.1.3. ПОЖАРИ

Територија општине Прибој је претежно брдско планинског карактера. Око $\frac{1}{2}$ територије општине Прибој налази се под шумама.

Подручје покривено шумама а нарочито квалитетним саставом налази се на неповољном терену где се тешко ангажују и употребљавају средства за лоцирање и гашење пожара.

На релативно уском простору долина реке Лима и Увца налази се град Прибој са развијеном индустријом и густо насељеним подручјем. Индустрија је лоцирана на целом градском подручју па када се узме у обзир да кроз сам град пролази транзитни пут који повезује Републику Српску са Србијом и Црном Гором као и пруга Београд-Бар, може се закључити да је веома тешко организовати противпожарну заштиту на целокупном подручју самог града и целе општине.

У граду постоји приличан број јавних и стамбених објеката који су веома угрожени од пожара из следећих разлога: у већини стамбених објеката у хидрантима нема ватрогасних црева, млазница и спојница, недостаје велики број ватрогасних апарата, велики број јављача пожара је оштећен, противпожарне степенице у високим стамбених објектима претворени су у оставе, у подрумским просторијама налазе се велике количине запаљивог материјала, прилази објектима су доста узани, вањских хидраната углавном нема, а мали број што их има је у неисправном стању.

Кроз градско подручје протиче река Лим, али због неизграђености прилаза углавном се не може користити за гашење пожара. Поједини друштвени објекти уопште нису физички нити противпожарно обезбеђени (бараке, складишта, градилишта и др).

Прибој има развијену металопрерађивачку, хемијску, прехранбену, текстилну и дрвну индустрију, која спада у први степен угрожености од пожара.

На подручју наше општине постоје три професионалне ватрогасне јединице, и то: ватрогасне јединице МУП-а – Сектора за ванредне ситуације, Ватрогасна јединица ФАП-а и Ватрогасна јединица Полиестера. Све три ватрогасне јединице немају смештајних услова нити одговарајући број ватрогасних возила и друге опреме.

Због тренутне ситуације посебно у предузећима и немогућности набавке и одржавања

опреме и ватрогасних уређаја, као немогуће је на задовољавајући начин спроводити мере од пожара, као и њихово гашење и локализовање.

У зависности од специфичног простора у коме настају, пожаре можемо поделити на:

- шумске пожаре,
- пожаре у индустрији,
- пожари у складиштима лакозапаљивих и експлозивних материјала,
- пожари у стамбеним објектима,
- пожари на отвореном простору.

4. ЗАКЉУЧНЕ ОЦЕНЕ

С обзиром на постојање ризика од настајања ванредних ситуација на територији општине Прибој о чијем деловању и опасностима је дат приказ у претходном поглављу можемо закључити да на територији општине постоји више опасности чија појава и деловање може бити штетна по људе, материјална и културна добра и животну средину.

Висок степен ризика од настанка ванредне ситуације највише постоји од следећих опасности:

- поплаве у комбинацији са клизиштима и одронима;
- суше у комбинацији са пожарима;
- снежни наноси са ниским температурама.

Ризици од осталих опасности су средњи или мали, а већина је ограничена на поједине области или делове територије.

Постоји потреба да се у општини Прибој предузму мере и поступци адекватног и планског приступа елиминисању или смањењу ризика од свих опасности, спремности и реаговање у случају настанка ванредних ситуација, као и санација и ублажавање последица истих.

Руковођење акцијама заштите и спасавања, спровођење мера које се спречавају, отклањају и ублажавају непосредне опасности и последице, као и обезбеђење заштите и спасавања људи и материјалних добара руководи Општински штаб за ванредне ситуације.

Повереници и заменици повереника у насељеним местима и предузећима предузимају непосредне мере за учешће грађана у спровођењу мера и задатака цивилне заштите и личне, узајамне и колективне заштите, а грађани на угроженим и настрадалим подручјима дужни су да поступају у складу са упуствима повереника, односно заменика повереника.